

TÜRK STANDARDI
TURKISH STANDARD

TS 12663

Nisan 2004

(TS 12663:2000 + T1: Kasım 2001+ T2: Şubat
2002 + T3: Mart 2002 + T4: Nisan 2004 dahil)

ICS 03.080.30; 75.200

2. BASKI

**AKARYAKIT SATIŞ VE/VEYA AKARYAKIT SATIŞ VE
SERVİS YERLERİ - GENEL KURALLAR**

Fuel stations and/or fuel service stations - General rules

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ
Necatibey Caddesi No.112 Bakanlıklar/ANKARA

- Bugünkü teknik ve uygulamaya dayanılarak hazırlanmış olan bu standardın, zamanla ortaya çıkacak gelişme ve değişikliklere uydurulması mümkün olduğundan ilgililerin yayınları izlemelerini ve standardın uygulanmasında karşılaştıkları aksaklıkları Enstitümüze iletmelerini rica ederiz.
- Bu standardı oluşturan Hazırlık Grubu üyesi değerli uzmanların emeklerini; tasarılar üzerinde görüşlerini bildirmek suretiyle yardımcı olan bilim, kamu ve özel sektör kuruluşları ile kişilerin değerli katkılarını şükranla anarız.

Kalite Sistem Belgesi

İmalât ve hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşların sistemlerini TS EN ISO 9000 Kalite Standardlarına uygun olarak kurmaları durumunda TSE tarafından verilen belgedir.

Türk Standardlarına Uygunluk Markası (TSE Markası)

TSE Markası, üzerine veya ambalâjına konulduğu malların veya hizmetin ilgili Türk Standardına uygun olduğunu ve mamulle veya hizmetle ilgili bir problem ortaya çıktığında Türk Standardları Enstitüsü'nün garantisi altında olduğunu ifade eder.

Kalite Uygunluk Markası (TSEK Markası)

TSEK Markası, üzerine veya ambalâjına konulduğu malların veya hizmetin henüz Türk Standardı olmadığından ilgili milletlerarası veya diğer ülkelerin standardlarına veya Enstitü tarafından kabul edilen teknik özelliklere uygun olduğunu ve mamulle veya hizmetle ilgili bir problem ortaya çıktığında Türk Standardları Enstitüsü'nün garantisi altında olduğunu ifade eder.

DİKKAT!

TS işareti ve yanında yer alan sayı tek başına iken (TS 4600 gibi), mamulün Türk Standardına uygun üretildiğine dair üreticinin beyanını ifade eder. **Türk Standardları Enstitüsü tarafından herhangi bir garanti söz konusu değildir.**

Standardlar ve standardizasyon konusunda daha geniş bilgi Enstitümüzden sağlanabilir.

TÜRK STANDARDLARININ YAYIN HAKLARI SAKLIDIR.

Ön söz

- Bu standard, Türk Standardları Enstitüsü'nün Hizmet Standardları Hazırlık Grubu'nca TS 12663 (2000)'ün tadili/2.baskısı olarak hazırlanmış ve TSE Teknik kurulunun 29 Nisan 2004 tarihli toplantısında kabul edilerek yayımına karar verilmiştir.
- Bu standardın daha önce yayımlanmış bulunan baskıları geçersizdir.
- Bu standardın kabulü ile TS 6058 (1988), TS 7245 (1989) sayılı standardlar iptal edilmiştir
- Bu standardın hazırlanmasında, milli ihtiyaç ve imkanlarımız ön planda olmak üzere, milletlerarası standardlar ve ekonomik ilişkilerimiz bulunan yabancı ülkelerin standardlarındaki esaslar da gözönünde bulundurularak; yarar görülen hallerde, olabilen yakınlık ve benzerliklerin sağlanmasına ve bu esasların, ülkemiz şartları ile bağdaştırılmasına çalışılmıştır.
- Bu standard son şeklini almadan önce; bilimsel kuruluşlar, üretici/ imalatçı ve tüketici durumundaki konunun ilgilileri ile gerekli işbirliği yapılmış ve alınan görüşlere göre olgunlaştırılmıştır.

İçindekiler

0	Konu, tarif, kapsam	1
0.1	Konu	1
0.2	Tarifler	1
0.3	Kapsam	2
1	Genel kurallar	2
1.1	Ortak kurallar	2
1.2	Mekân ve mahallere ait kurallar	2
1.3	Güvenlik ile ilgili kurallar	2
1.4	Yardımcı hizmetler ile ilgili kurallar	3
1.5	Personel ile ilgili kurallar	3
1.6	Özel kurallar	3
2	Çeşitli hükümler	4
	Yararlanılan kaynaklar	4

Atıf yapılan standartlar

References

- TS 266/Haziran 1997 “Sular - İçme ve Kullanma Suları”
“Water Intended for Humna Consumption”
- TS 3164 IEC 60331/Aralık 1998 “Kablolar - Elektrik Kablolarının Yangına Dayanıklılık Karakteristikleri”
“Fire - Resisting characteristics of electric cables”
- TS 1258/Ekim 1983 “Temiz Su Tesisatı Hesap Kuralları”
“Rules for Calculation for Installation Water Supply on Building”
- TS 3385/Nisan 1979 “Patlayıcı Gaz Ortamlarında Kullanılan Elektrik Aygıtları İçin Genel Kurallar; E Tipi Korumalı Elektrik Aygıtları”
“General Requirements for Electrical Apparatus for Explosive Gas Atmospheres Type of Protection (E)”
- TS 4156/Nisan 1995 “Yangın Önleme - Umumi Yerlerde - Gruplandırma, Ekipman ve Sistemler - Genel”
“General Rules for Fire Protection in Common Places Grouping, Equipment and Systems
- TS 6769-1/Ekim 1998 “Akaryakıt İstasyonu - Pompalı ve Pompasız Dağıtım Sistemleri Bölüm 1: Yapım Kuralları”
“Metering Pumps and Dispensers to Be Installed at Filling Stations and Used to Dispense Liquid Fuel Part 1: Specification for Construction”
- TS 6769-2/Mart 1999 “Akaryakıt İstasyonu - Pompalı ve Pompasız Dağıtım Sistemleri Bölüm 2: Tesis Etme Kuralları”
“Metering Pumps and Dispensers to Be Installed at Filling Stations and Used to Dispense Liquid Fuel Part 2: Guide to Installation”
- TS 6769-3/Nisan 1999 “Akaryakıt İstasyonu - Pompalı ve Pompasız Dağıtım Sistemleri Bölüm 3: Tesis Sonrası Bakım Kuralları”
“Metering Pumps and Dispensers to Be Installed at Filling Stations and Used to Dispense Liquid Fuel Part 3: Guide to Maintenance After Installation”
- TS 6915/Nisan 1989 “Konaklama Tesisleri - Genel Kurallar”
“General Rules for Motel, and Guest Houses”
- TS 6992/Mayıs 1989 “Akaryakıt İstasyonlarının Sınıflandırılması ve Özellikleri”
“Classification and the Requirements of the Fuel Stations”
- TS 7036/Nisan 2002 “İş Yerleri - Lokantalar - Sınıflandırma ve Genel Kurallar”
“Work places- Restaurants- Classification and general rules”
- TS 7098/Mayıs 1989 “Çay - Kahve Salonlarının (Kahvehane) Sınıflandırılması ve Özellikleri”
“Classification and Requirements of the Cafes”
- TS 7244/Nisan 2001 “İş Yerleri - Kafeteryalar - Genel Kurallar”
“Work Places- Cafeterias- General Rules”
- TS 7891/Şubat 1990 “Kuaför Salonlarının Sınıflandırılması ve Özellikleri”
“Hair Dressers - Classification and Requirements”

TS 8357/Nisan 1990	“Halka ve Müşterilere Açık WC’lerin Sınıflandırma Özellikleri” <i>“The Classification and Requirement of Public Lavatories”</i>
TS 8358/Ekim 1998	Ev, İş Yeri ve Yerleşim Alanları Zararlıları İle Mücadele Hizmetleri - Genel Kurallar <i>“Pest control in houses, work places and residential areas-General rules”</i>
TS 8986/Eylül 1995	“Tamirhaneler - Motorlu Araçlar İçin - Sınıflandırma ve Genel Kurallar” <i>“Repair shops-For Motor Vehicles-Classification and General Rules”</i>
TS 9047/Nisan 2001	“Tamir ve Bakım Servisleri - Motorlu Taşıt Lastikleri İçin - Kurallar” <i>“Repair and maintenance services- For motor vehicle tyres- Rules”</i>
TS 9111/Nisan 1991	“Özürü İnsanların İkamet Edeceği Binaların Düzenlenmesi Kuralları” <i>“Specifications for Designing Residential Buildings for the Disabled”</i>
TS 9881/Aralık 1999	“Araç Park Yerleri - Sınıflandırma, Yapım ve İşletme Kuralları” <i>“The classification construction and management rules of parking places for vehicles”</i>
TS 10551/Aralık 1992	“Şehirçi Yollar - Otolar için Otopark Tasarım Kuralları” <i>“For Cars Design Criteria of Auto Parking Facilities in Urban Areas”</i>
TS 11642/Aralık 2003	“Karayolları Kenarında Yapılan Dinlenme Tesisleri - Genel Kurallar” <i>“Resting Area On Highways- General Rules”</i>
TS 11939/Ocak 2001	“Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) İkmal İstasyonu - Karayolu Taşıtları İçin - Emniyet Kuralları” <i>“Liquefied Petroleum Gases (LPG) Refuelling Station For Automotivies - Safety Rules”</i>
TS 12820/Mart 2002	“Akaryakıt İstasyonları - Emniyet Kuralları” <i>“Automotive service stations - Safety rules”</i>

Akaryakıt satış ve/veya akaryakıt satış ve servis yerleri - Genel kurallar

0 Konu, tarif, kapsam

0.1 Konu

Bu standard, akaryakıt satış ve/veya akaryakıt satış ve servis yerlerinin genel kurallarına dairdir.

0.2 Tarifler

0.2.1 Akaryakıt satış yeri (istasyonu)

Akaryakıt satış yeri; şehir içi yollarda veya karayollarında seyreden araçlara akaryakıt, madeni yağ, oto lastik tamiri, basınçlı hava ve insanlara su, tuvalet, haberleşme vb. hizmetleri veren gayri sıhhi müessese kapsamında, sağlık koruma bandı parseli içindeki yerdir.

0.2.2 Akaryakıt satış ve servis yeri (istasyon)

Akaryakıt satış ve servis yeri (istasyonu); şehir içi yollarda veya karayollarında seyreden araçlara akaryakıt, madeni yağ, oto lastik tamiri, basınçlı hava, yıkama - yağlama, bakım, küçük tamiratlar ile insanlara su, tuvalet, haberleşme, geçici, dinlenme, beslenme, temizlik vb. hizmetleri veren gayri sıhhi müessese kapsamında, sağlık koruma bandı parseli içindeki yerdir.

0.2.3 Akaryakıt pompası

Akaryakıt pompası sıvı yakıt dağıtımı için tasarlanmış bir ölçüm ünitesidir.

0.2.4 Oto lastik tamirhanesi

Oto lastik tamirhanesi tarifi TS 9047¹⁾de verilmiştir.

0.2.5 Market

Market, yolcuların alışveriş yaptığı, çeşitli gıda maddeleri, kuruyemiş, hediyelik eşya, yağ veya kuru meyve ve tekelleşen maddeleri satılan mahaldir.

0.2.6 Lokanta

Lokanta tarifi TS 7036'da verilmiştir.

0.2.7 Kafeterya

Kafeterya tarifi TS 7244'de verilmiştir.

0.2.8 Çay - Kahve - Meşrubat salonu

Çay-Kahve-Meşrubat salonu tarifi TS 7098'de verilmiştir.

0.2.9 Kuaför

Kuaför tarifi TS 7891'de verilmiştir.

0.2.10 Konaklama bölümü

Konaklama Bölümü tarifi TS 6915'de verilmiştir.

0.2.11 İdari Bölüm

İdari Bölüm, dinlenme tesisindeki her türlü hizmetler ile genel yönetim, teknik yönetim, satınalma ve muhasebe vb hizmetlerin yürütüldüğü mahaldir.

0.2.12 Lavabo, WC ve duş

Lavabo, WC ve duş tarifi TS 1258 ve TS 8357'de verilmiştir.

1) Bu standard metninde atıf yapan standartların numaraları, yayım tarihleri, Türkçe ve İngilizce isimleri metnin başında verilmiştir.

0.2.13 İbadet yeri

İbadet yeri, dinlenme tesisine gelen yolcuların ibadet etmesi için ayrılmış olan ve Müftülüklerden izin alınarak tesis edilen mahaldir.

0.2.14 Otopark

Otopark tarifi, TS 10551'de verilmiştir.

0.2.15 Paratoner

Paratoner, yıldırımdan korunma aygıtıdır.

0.3 Kapsam

Bu standard belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında şehir içi yollarda veya karayollarının kenarında kurulan akaryakıt satış yerleri ve akaryakıt satış ve/veya servis yerleri ile ilgili genel kuralları kapsar.

Not - Bundan sonra "Akaryakıt satış yeri" deyimini yerine "Satış yeri" ve "Akaryakıt satış ve servis" deyimini yerine de "Satış ve servis yeri" kelimesi kullanılmıştır.

1 Genel kurallar**1.1 Ortak kurallar****1.1.1 Genel yerleşime ait kurallar**

1.1.1.1 Akaryakıt satış ve/veya satış ve servis yeri imar plânında veya mevzi imar plânında belirlenmek ve sağlık koruma bandı parseli içinde karşılanmak zorundadır. Genel yerleşimi, bina veya binaları ana firmanın belirlediği şekil, renk ve görünümde olmalıdır.

1.1.1.2 Satış ve/veya satış ve servis yerinde; akaryakıt tankı, eklenti ve bağlantılarının özellikleri tankın tesisi, emniyet mesafeleri ve diğer emniyet kuralları TS 12820 standardına uygun olmalıdır.

1.1.1.3 Satış ve/veya satış ve servis yerinin;

- Yapıldığı bölgeye uyumu, bölünmüş yollarda yerleşim şekli;
- Karayolu ile bağlantısını sağlayan yol için izin belgesi alınması durumu;
- Kavşak yakınında yapılması durumunda, bölünmüş devlet yolu veya il yoluna göre kavşağa mesafesi;
- Giriş ve çıkışlarda yeterli görüş mesafesi oluşmasının şekil ve şartları;
- Bağlantı yolu uzantıları ile park yerleri ve araç trafiğine açık yerlerin zemin kaplama ve türleri;
- Hizmet verdiği yol çeşidine göre yola olan cephe genişliği;

TS 11642'ye uygun olmalıdır.

1.2 Mekân ve mahallere ait kurallar

1.2.1 Satış ve/veya satış ve servis yerinde, akaryakıt pompaları akaryakıt pompa platformu, pompa adalarını kapatacak şekilde sundurma, hava saati, lastik tamir yeri, basınçlı hava sağlayan kompresör, WC, idare birimi vb bulunmalıdır.

1.2.2 Satış ve/veya satış ve servis yerinde bulunan akaryakıt pompaları TS 6769-1'e göre yapılmalı, TS 6769-2'ye göre tesis edilmeli, TS 6769-3'ye göre bakımları yapılmalı TS 6992'ye göre sınıflandırılmalı, lastik tamir yeri TS 9047'ye ve WC TS 8357'ye göre düzenlenmelidir.

1.2.3 Özürlü yolcuların iniş-binişleri için tedbir alınmış olmalı, açık alanlarda hareketlerini, mekan ve mahallere giriş ve çıkışlarını sağlayacak düzenlemeler yapılmalı, telefon, WC, var ise asansör, elektrik ve kumanda düğmeleri vb, gibi hususlar TS 9111'e uygun olmalıdır.

1.3 Güvenlik ile ilgili kurallar

1.3.1 Gün ışığına bağlı olarak otomatik devreye giren genel aydınlatma sistemi olmalıdır.

1.3.2 Satış ve/veya satış ve servis yerinin çevresi koruma bandı ile korunmalıdır.

1.3.3 Araçlara servis yapılırken yayaların güvenliği bakımından servis istasyonunun önü geceleri aydınlatılmalıdır.

1.3.4 Yangına karşı TS 4156'ya uygun tedbirler alınmalıdır.

1.3.5 Elektrik ve hatlar TS 3385'e, kullanılan bütün kablolar TS 3164 IEC 60331'e uygun ve petrol ürünlerine dayanıklı olmalı, elektrik akımını kesen şalter kolay ulaşılabilir bir yerde olmalıdır.

1.3.6 Pompa hizmeti ile yıkama - yağlama hizmetinde çalışan personelin, mevzuatında belirtilen aralıklarla resmi sağlık kuruluşlarında periyodik muayene ve kontrolleri yapılmalıdır.

1.3.7 İdari kısımda, en yakın güvenlik birimi ile itfaiye ve acil ilk yardım biriminin telefon numaraları kolay görülebilir bir yerde asılı olmalıdır.

1.4 Yardımcı hizmetler ile ilgili kurallar

1.4.1 Satış ve/veya satış ve servis yerinde; araç yıkama hizmeti olmalı; yolcuların haberleşebilmesi için telefon ve faks hizmeti bulundurulmalı; haşere ve zararlı hayvanlara karşı TS 8358'e uygun mücadele verilmeli; yer uygun bir sistemle ısıtılmalı; ilk yardım odası olmalı, ilk yardım sertifikası olan bir personel bu hizmet için görevlendirilmeli ve Çizelge 1'de belirtilen ilk yardım malzemeleri bulunmalıdır.

1.4.2 Yetkililerce akaryakıt tanklarından alınan numunelerin eşdeğer (şahit) numuneleri mevzuatında öngörüldüğü süre kadar muhafaza edilmelidir.

1.4.3 Satış ve/veya satış ve servis yerinde tüketime sunulan tüm gıda, yiyecek ve içecekler Gıda Kodeksine uygun olmalıdır.

1.4.4 Satış ve/veya satış ve servis yerinde TS 266'ya uygun su, yeterli kapasitede su tankı ve elektrik kesilmelerine karşı uygun güçte seçilmiş, otomatik olarak devreye girebilen jeneratör bulunmalıdır.

1.5 Personel ile ilgili kurallar

1.5.1 Satış ve/veya satış ve servis yerinde sürekli olarak; idari sorumlu, pompacı, lastik ustası, güvenlik elemanı ve temizlik elemanı bulunmalıdır.

1.5.2 Çalışanlar görevi veya bayisi olduğu akaryakıt ana firmasının belirlemiş olduğu renk ve şekilde giyinmeli, yakalarında görev ve isimlerinin yazılı olduğu yaka kartı taşımaktadır.

1.5.3 Satış ve/veya satış ve servis yerinde tam gün hizmet verilebilecek şekilde personel bulundurulmalıdır.

1.5.4 Çalışan personel satış yerinin ve/veya satış ve servis yerinin ilkelerine uygun şekilde, müşterilerle ilişkiler bakımından eğitilmelidir.

1.6 Özel kurallar

1.6.1 Mekan ve mahaller ile ilgili kurallar

1.6.1.1 Satış ve servis yerinde Madde 1.2.1'de sayılan mekan ve mahallere ilaveten; satış ve servis yerinin hizmet kapasitesine uygun şekilde tamir yeri, yıkama - yağlama yeri, market, çay salonu, geçici konaklama yeri, lokanta, kuaför, isteğe bağlı olarak müftülükten izin alınıp tesis edilen ibadet yeri vb. bulunmalıdır.

1.6.1.2 Bu mekan ve mahallerden tamir yeri TS 8986'ya uygun olmalı, yıkama - yağlama yerinde kanal veya kaldırma ekipmanı bulunmalı, çay salonu TS 7098'e, konaklama yeri TS 11642 ve TS 6915'e, lokanta TS 7036'ya var ise kuaför TS 7891'e uygun düzenlenmelidir.

1.6.1.3 Satış ve servis yerinin hizmet kapasitesine göre TS 9881'e uygun özellikte ve TS 10551'e uygun büyüklükte park yeri bulunmalı, park yeri araç cinsine göre ayrılmış olmalı, var ise kamyon park yeri ana yoldan görünmeyecek şekilde düzenlenmelidir.

1.6.1.4 Satış ve servis yerinde LPG dolum hizmetinin de verilmesi halinde, LPG pompalarının yeri, araçların en kısa sürede satış ve servis yerini terk edebileceği şekilde seçilmeli ve LPG tanklarının yerleşimi, alınacak güvenlik kuralları, işletilmesi vb hususlar TS 11939'a uygun olmalıdır.

1.6.1.5 Satış ve servis yerinde Madde 1.5.1'de belirtilen personele ilaveten; satış ve servis yerinin hizmet kapasitesine göre, yetecek sayıda, araçların tamiri için usta, yıkama ve yağlama elemanı, market çalışanı ve sorumlusu, çay salonu için elemanlar, lokanta için aşçı ve diğer elemanlar, konaklama hizmetleri için kat bakıcıları, çamaşırcılar, kuaför salonu olması halinde kuaför bulunmalı ve bu elemanlar görevlerine uygun giyinmelidir.

2 Çeşitli hükümler

İşletmecileri bu standardda belirtilen iş yerleri için, istendiğinde standarda uygunluk beyannamesi vermek veya göstermek mecburiyetindedir. Bu beyannamede iş yerinin Madde 1'deki kurallara uygunluğunun belirtilmesi gerekir.

Yararlanılan kaynaklar

1 - NFPA 30 ve 30/A Amerikan Standardı

2 - Akaryakıt satış ve/veya akaryakıt satış ve servis yerlerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi

Çizelge 1 - Akaryakıt satış ve/veya satış ve servis yerlerinde en az bulunması gereken ilkyardım malzemeleri

İlkyardım malzemesinin cinsi	Miktarı
Büyük Sargı (5X10 cm.)	50 Adet
Küçük Sargı (5X5 cm.)	50 Adet
İdrofil gaz (Sterilize Kutu İçinde)	50 Kutu
Tentürdiyot (Cam Kapaklı Şişe İçinde)	500 Gr.
İdrofil Pamuk (100'er Gramlık Paketler Halinde)	2 Kg.
Saf Alkol (70 Derecelik)	1 Kg.
Oksijenli Su (350 Gramlık)	5 Şişe
Kan durdurma için lastik tüp veya sargı (Sargı 5 - 6 cm eninde, tüp 1 metre boyunda)	2 Adet
Şoklarda kullanılmak üzere ampul skoplan veya benzeri	1 Kutu
Kalp takviyesi için ağızdan alınacak coral (Damla)	1 Kutu
Yara tozu	3 Kutu
Penisilinli pomat	3 Tüp
2 cc.lik enjektör (5 adet çeşitli kalibrede iğne ve kutusu ile birlikte.)	1 Adet
Sinir ve teessüriyet hallerinde verilmek üzere Trankilin veya benzeri (Hap şeklinde)	3 Tüp
Aspirin	5 Tüp
Pens (Koher)	2 Adet
Makas (Düz)	1 Adet
Ağraf pensi	1 Adet
Ağraf	5 Düzine
Bu malzemenin kullanılmasını gösterir tarifname	1 Adet
Tel etel(Çeşitli)	5 Adet
Tahta çebire (4 - 5 cm eninde 20 - 35 cm boyunda)1	10 Adet
Ecza dolabı (Bu malzemelerin muhafazası için)1	1 Adet

Not - Trankilan, ampul skoplan ve enjektörün hekim veya bir sağlık personeli tarafından kullanılması zorunludur.